

IX. SANSKRIT ENTIRE	MAHESH TUTORIALS SCHOOL SECTION WEEKLY ASSIGNMENT NO. 5	Given on : 3 RD February, 2014 Submission date : ... / ... / 20....
---------------------------	---	---

Root	Active form Third person Singular - √ + conj. sign + ति / ते	Passive form Third person singular			
		Present √ + य + ते	Imperfect अ + √ + य + त	Imperative √ + य + ताम्	Potential √ + य + ईत
पठ् (1PP)	पठति	पठ्यते	अपठ्यत	पठ्यताम्	पठ्येत
खाद् (1PP)					
नम् (1PP)					
रक्ष् (1PP)					
जीव् (1PP)					
त्यज् (1PP)					
चल् (1PP)					
खन् (1PP)					
स्मृ (1PP)					
लभ् (1AP)					
रम् (1AP)					
रभ् (1AP)					
भाष् (1AP)					
यत् (1AP)					

Root	Active form Third person Singular -√ + conj. sign + ति / ते	Passive form Third person singular			
		Present √ + य + ते	Imperfect अ + √ + य + त	Imperative √ + य + ताम्	Potential √ + य + ईत्
याच् (1UP)					
सेव् (1AP)					
ईक्ष् (1AP)					
क्षिप् (6UP)					
लिख् (6PP)					
स्मृश् (6PP)					
प्र + विश् (6PP)					
आ + दिश् (6UP)					
सिध् (4PP)					
नश् (4PP)					
नृत् (4PP)					
मन् (4AP)					
कथ् (10UP)					
पूज् (10UP)					
चिन्त् (10UP)					
रच् (10UP)					
भक्ष् (10UP)					

Root	Active form Third person Singular -√ + conj. sign + ति / ते	Passive form Third person singular			
		Present √ + य + ते	Imperfect अ + √ + य + त	Imperative √ + य + ताम्	Potential √ + य + ईत
गण् (10UP)					
भूष् (10UP)					
आ + कर्ण् (10UP)					
या (2PP)					
ख्या (2PP)					
शक् (5PP)					
प्र + आप् (5PP)					
भुज् (7UP)					
युज् (7UP)					
रुध् (7UP)					
भिद् (7UP)					
तन् (8UP)					
ज्ञा (9UP)					
दृश्-पश्य् (1PP)	पश्यति	दृश्यते	अदृश्यत	दृश्यताम्	दृश्येत
गम्-गच्छ् (1PP)					
सिच-सिञ् (6UP)					
मुच्-मुञ्च (6UP)					
प्रच्छ्-पृच्छ् (6PP)					

Root	Active form Third person Singular -√ + conj. sign + ति / ते	Passive form Third person singular			
		Present √ + य + ते	Imperfect अ + √ + य + त	Imperative √ + य + ताम्	Potential √ + य + ईत्
Roots with different changes :					
दा-यच्छ् (1PP)	यच्छति	दीयते	अदीयत	दीयताम्	दीयेत
स्था-तिष्ठ् (1PP)	तिष्ठति				
पा-पिब् (1PP)	पिबति				
धा (3UP)	दधाति, धत्ते				
ह-हृ (1UP)	हरति, हरते	हियते	अहियत	हीयताम्	हीयेत
सृ (1PP)	सरति				
कृ (8UP)	करोति, कुरुते				
वृ (5UP) (9AP)	वृणोति, वृणुते				
तृ (1PP)	तरति	तीर्यते	अतीर्यत	तीर्यताम्	तीर्येत
स्तृ (9UP)	स्तृणाति, स्तृणीते				
गृ (9PP)	गृणाति				
भू-भव् (1PP)	भवति	भूयते	अभूयत	भूयताम्	भूयेत
अस् (2PP)	अस्ति	भूयते	अभूयत	भूयताम्	भूयेत
स्तु (2UP)	स्तौति, स्तुते				
श्रु (5PP)	श्रुणोति				
ब्रू (2UP)	ब्रवीति, ब्रूते	उच्यते	औच्यत	उच्यताम्	उच्येत

Root	Active form Third person Singular - √ + conj. sign + ति / ते	Passive form Third person singular			
		Present √ + य + ते	Imperfect अ + √ + य + त	Imperative √ + य + ताम्	Potential √ + य + ईत
‘व’ Changes to ‘उ’					
वप् (1PP)	वपति				
वच् (2PP)	वक्ति				
वह् (1PP)	वहति	उह्यते	औह्यत	उह्यताम्	उह्येत
वद् (1PP)	वदति				
वस् (1PP)	वसति				

APPLICATION OF VOICE CONCEPT

I. Fill in the blanks with proper cases of subjects :

- सर्पाः पवनं पिबन्ति । ..... पवनः पीयते ।
- सर्वे विद्वांसं पूजयन्ति । ..... विद्वान् पूज्यते ।
- विद्या विनयं ददाति । ..... विनयः दीयते ।
- अहं फलं भक्षयामि । ..... फलं भक्ष्यते ।

II. Use proper case of the object :

- आचार्याः छात्रान् उपदिशन्ति । आचार्यैः ..... उपदिश्यन्ते ।
- बाला मालां गुम्फति । बालया ..... गुम्फ्यते ।
- मालाकारः घटं पूरयति । मालाकारेण ..... पूर्यते ।

III. Use proper form of the verb :

1. प्रधानमन्त्री जनान् सम्बोधयति । प्रधानमन्त्रिणा जनाः ..... ।
2. मित्राणि तम् अभिनन्दन्ति । मित्रैः सः ..... ।
3. त्वं कथां शृणोषि । त्वया कथा ..... ।
4. अहं फलानि क्रीणामि । मया फलानि ..... ।

IV. Recognise the voice and write under a proper heading :

1. माता पुत्राय कथयति ।
2. शिशुः पयः पिबतु ।
3. तौ हसतः ।
4. तेन सूर्योदयः दृश्यते ।
5. बालेन पाठः स्मर्यते ।
6. पुरुषैः स्थीयते ।
7. अहं श्लोकान् पठामि ।
8. सुरेशस्य भ्रात्रा नगरे भूयते ।
9. त्वम् ईश्वरं भजसि ।
10. राजा तेन सेव्यते ।
11. बालाः कोलाहलं कुर्वन्ति ।
12. तेन रूप्यकाणि गण्यन्ते ।

Active	Passive	Impersonal
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

V. Change the voice :

1. वयं सुभाषितमाला पठामः ।

Ans. _____

2. सः गीतं गायति ।

Ans. _____

3. अलिः मधु पिबति ।

Ans. _____

4. जननी कथाः कथयति ।

Ans. _____

5. चन्द्रमाः तमः अपहरति ।

Ans. _____

6. काव्यनाटकानि संस्कृतभाषां भूषयन्ति ।

Ans. _____

7. यूयं सर्वाः देवताः पूजयथ ।

Ans. _____

8. वयं मित्रं स्मरामः ।

Ans. _____

9. देशभक्ताः मातृभूमिं प्रणमन्ति ।

Ans. _____

10. बालिका प्रतिदिनं गीतां पठति ।

Ans. _____

** ** *